

INTRODUCCIÓN A GEOGRAFÍA

3º ESO - IES MENDIÑO
PROF. XOEL DÍAZ ALONSO

CONCEPTO DE XEOGRAFÍA

CONCEPTO DE XEOGRAFÍA

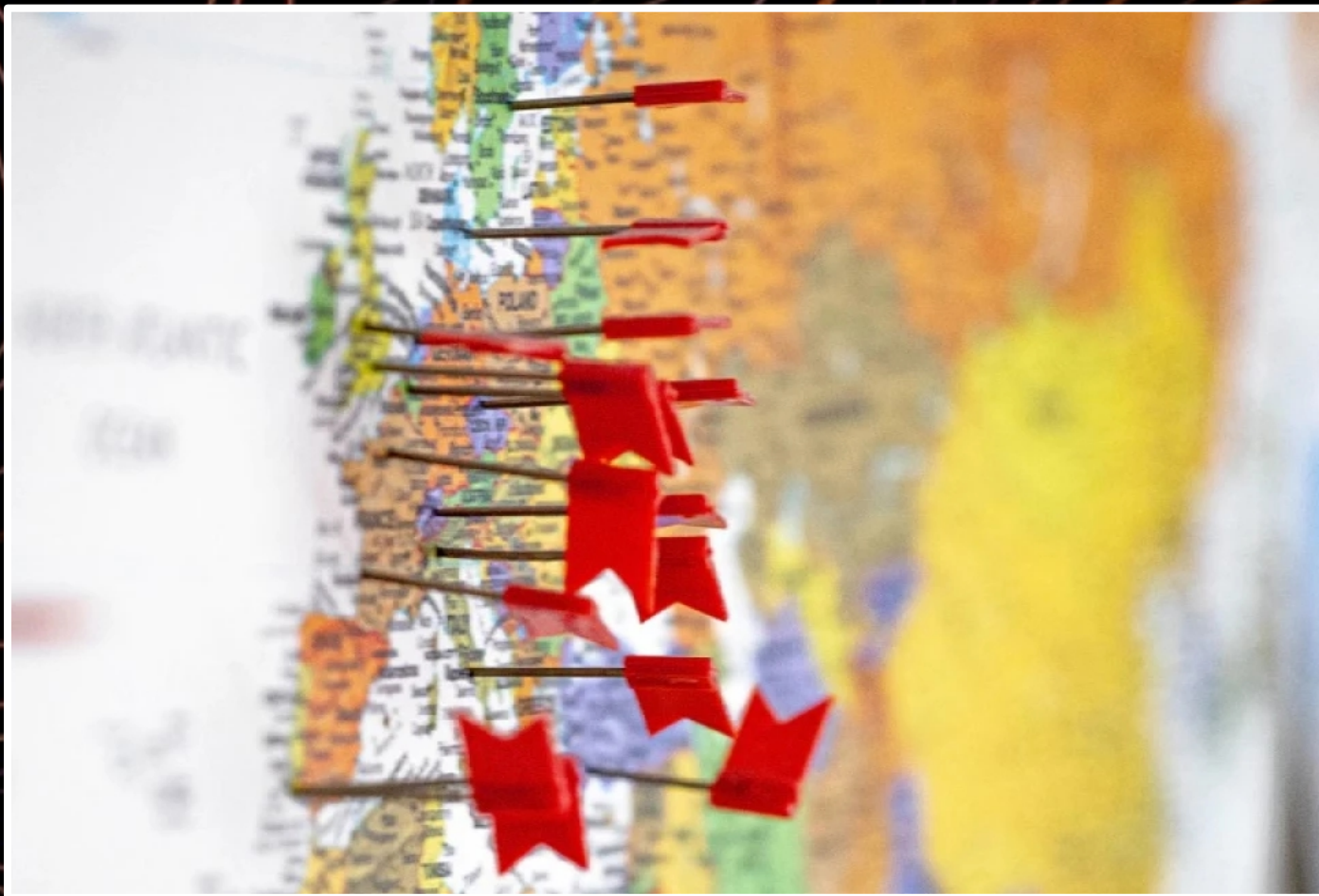
- A **Xeografía** é a ciencia que estuda a superficie terrestre e das relacións que se establecen entre elementos naturais e humanos.
- O termo procede do grego Geo (terra) e *graphos* (describir), polo que literalmente significa “descrición da Terra”.

CONCEPTO DE XEOGRAFÍA

- A Xeografía actual vai máis alá dunha mera descrición:
- Interpreta fenómenos naturais e sociais, analiza a transformación do espazo e trata de comprender os problemas territoriais actuais (cambio climñatico, urbanización, desequilibrios rexionais...).

AS RAMAS DA GEOGRAFIA

AS RAMAS DA XEOGRAFÍA

■ Dentro da Xeografía existen dúas grandes ramas:

★ ***Xeografía física***

★ ***Xeografía humana***

XEOGRAFÍA FÍSICA

- A **Xeografía física** ocúpase dos elementos naturais da superficie terrestre: relevo, clima, hidrografía, solo, vexetación e paisaxes naturais.
- Busca entender os procesos naturais (volcáns, terremotos, ciclóns...) e como estes condicionan a vida humana.

XEOGRAFÍA FÍSICA

GEOGRAFÍA FÍSICA

XEOGRAFÍA HUMANA

- A **Xeografía humana** estuda a relación do ser humano co medio e as transformacións que realiza sobre o territorio.
- Dentro desta rama destacan tres disciplinas: **demografía, xeografía económica e xeografía urbana.**

XEOGRAFÍA HUMANA

- A **demografía** analiza a estrutura e evolución da poboación (natalidade, migracións...).
- A **xeografía económica** estuda as actividades económicas e como estas inflúen no territorio.
- A **xeografía urbana** analiza o fenómeno urbano (estrutura interna, crecemento...).

ΧΕΟΓΡΑΦΙΑ ΗΥΜΑΝΑ

O PLANETA TERRA

O PLANETA TERRA

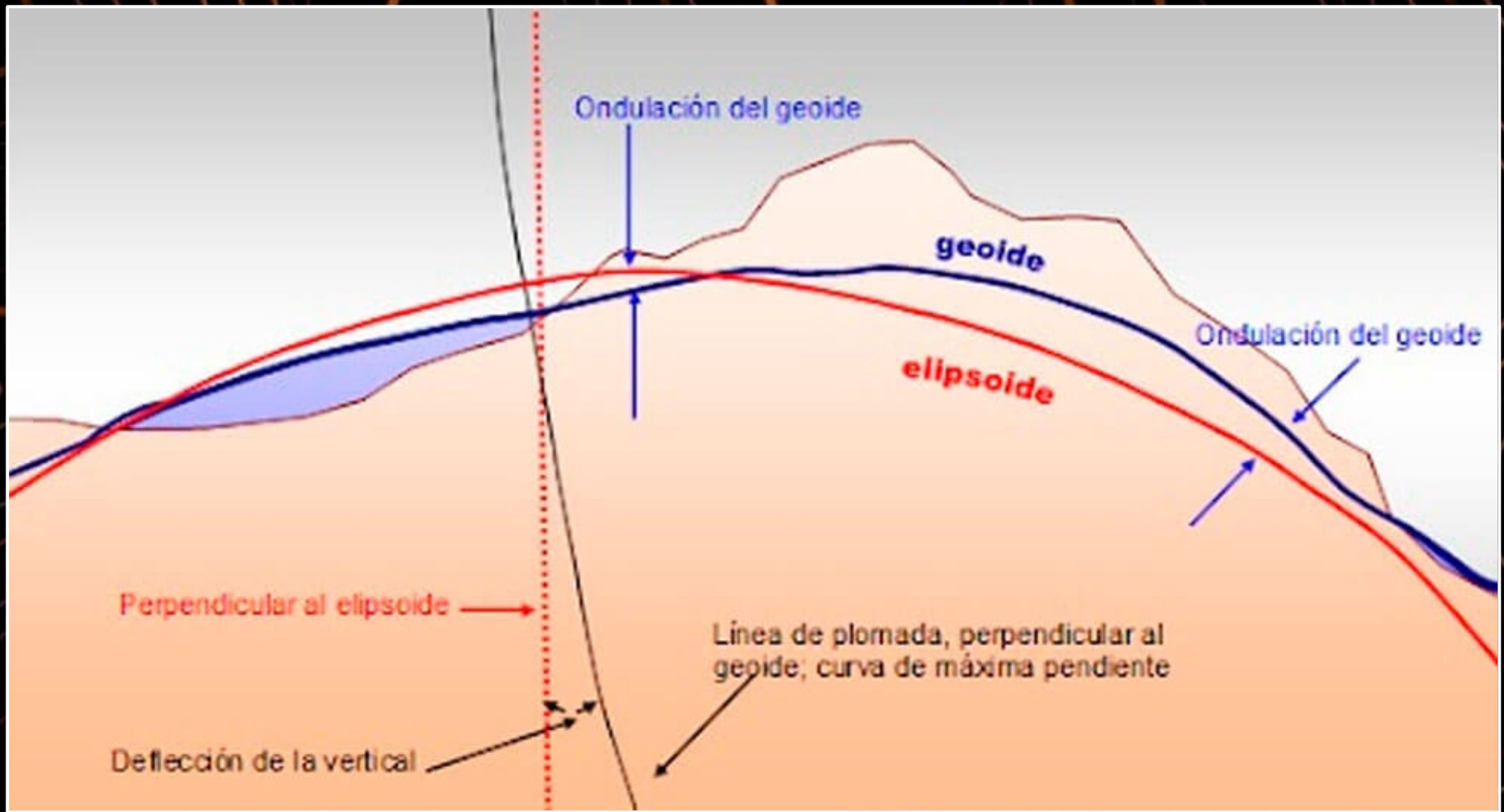
- **A Terra**, o terceiro planeta do Sistema Solar, é un **xeoide**, forma que inflúe na distribución da luz solar e, polo tanto, no clima e os ecosistemas.
- A superficie terrestre presenta altitudes e profundidades diversas (cordilleiras, vales, fosas oceánicas, dorsais...).

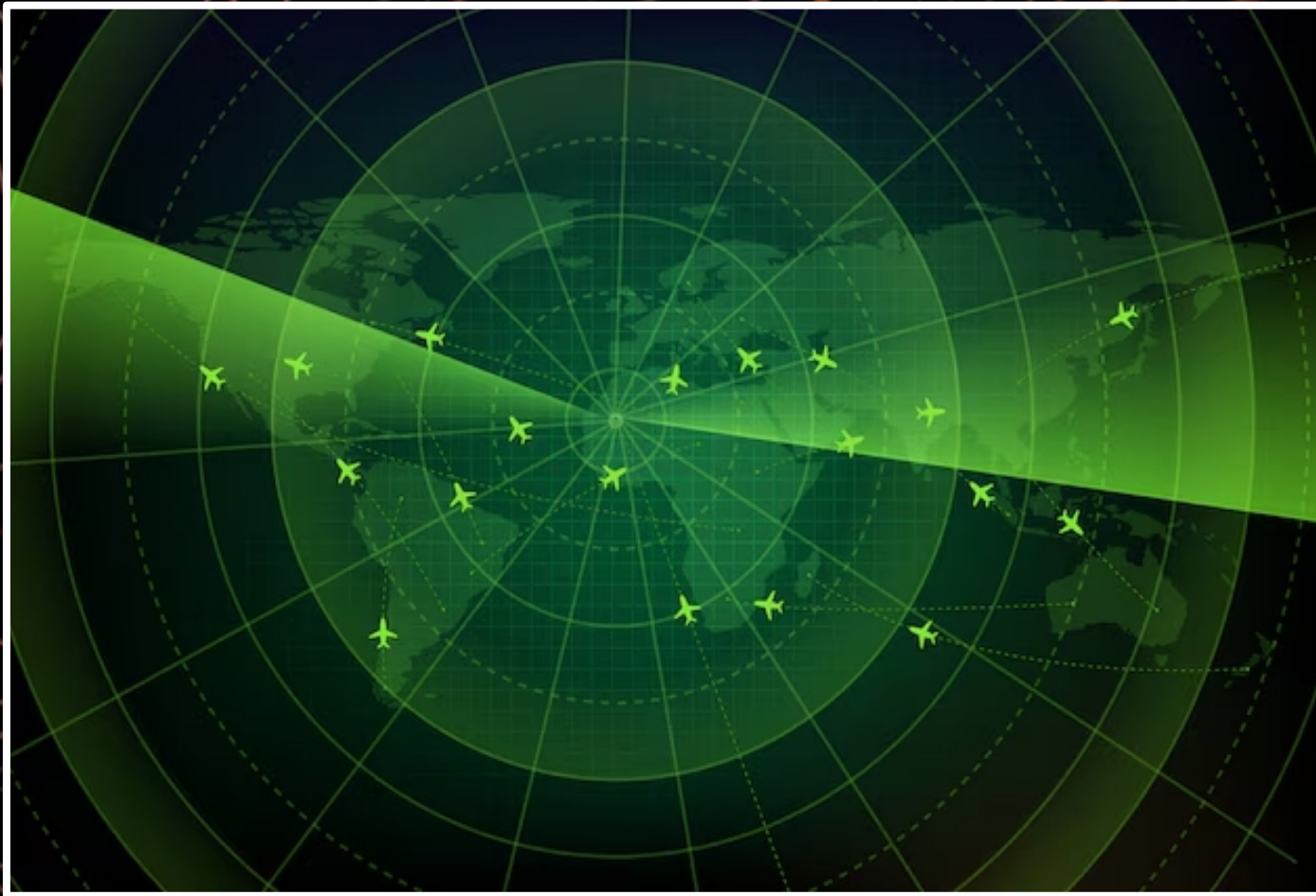

O PLANETA TERRA

O PLANETA TERRA

INSTRUMENTOS DE LOCALIZACIÓN GEOGRÁFICA

INSTRUMENTOS DE LOCALIZACIÓN XEOGRÁFICA

- Para situar un punto na superficie terrestre utilizamos unha rede imaxinaria de liñas chamadas **paralelos e meridianos**.
- O conxunto destas liñas forma o sistema de **coordenadas xeográficas**, que permite identificar calquer punto do planeta con total precisión.

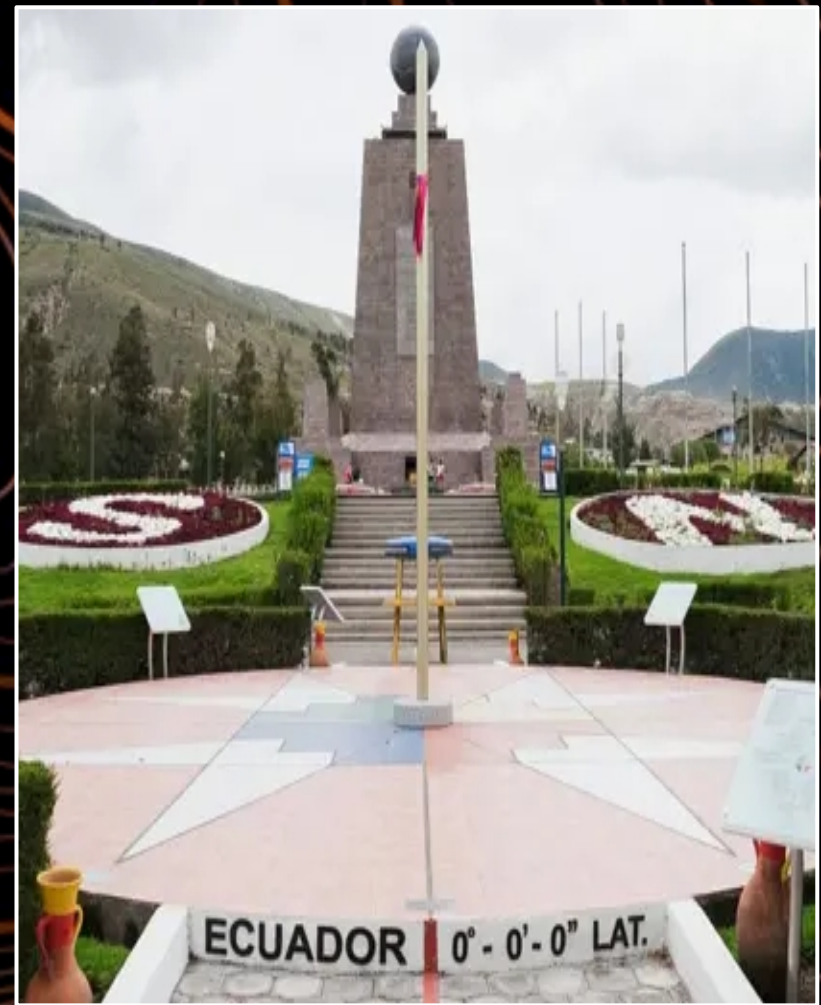
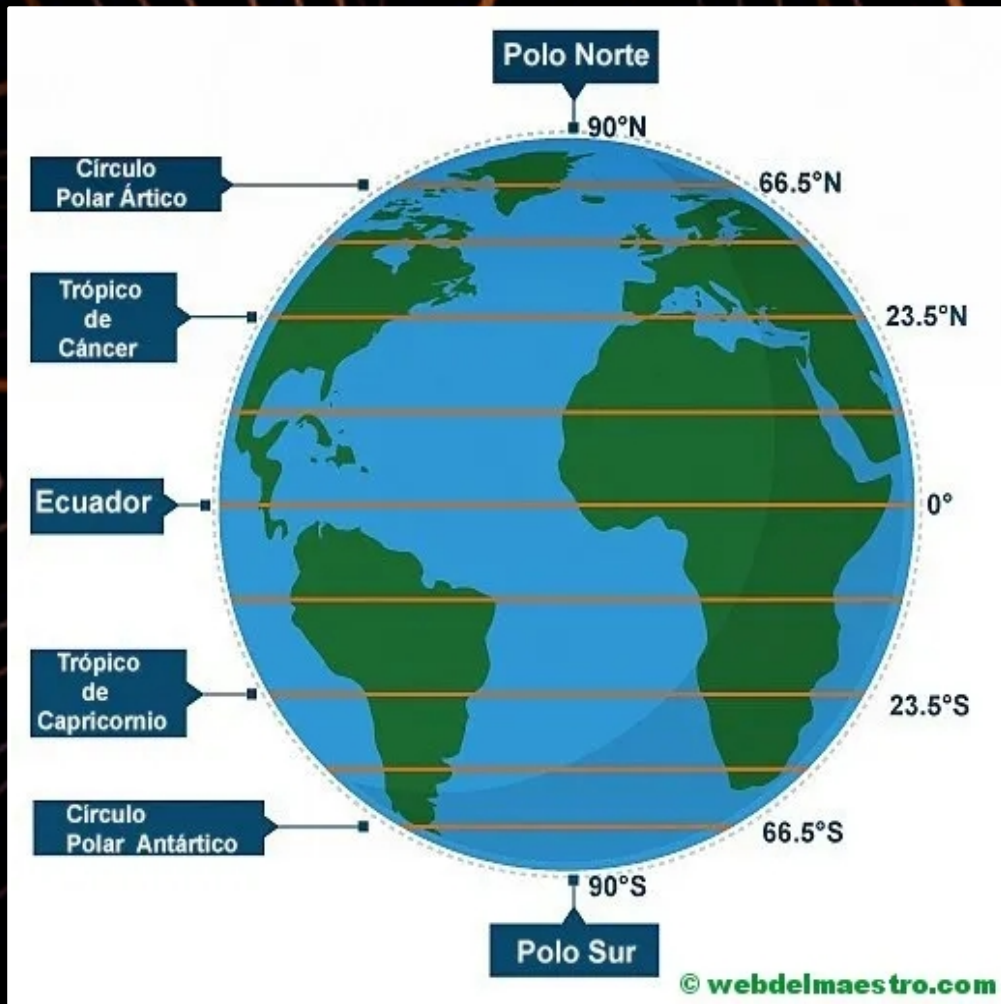

PARALELOS E MERIDIANOS

- Os **paralelos** son liñas imaxinarias perpendiculares ao eixe terrestre.
- ★ O máis importante é o **Ecuador** (0°), que divide á Terra nos hemisferios norte e sur.
- ★ Outros paralelos destacados son os **Trópicos de Cáncer e Capricornio** ou os **Círculos Polares Ártico e Antártico**.

PARALELOS E MERIDIANOS

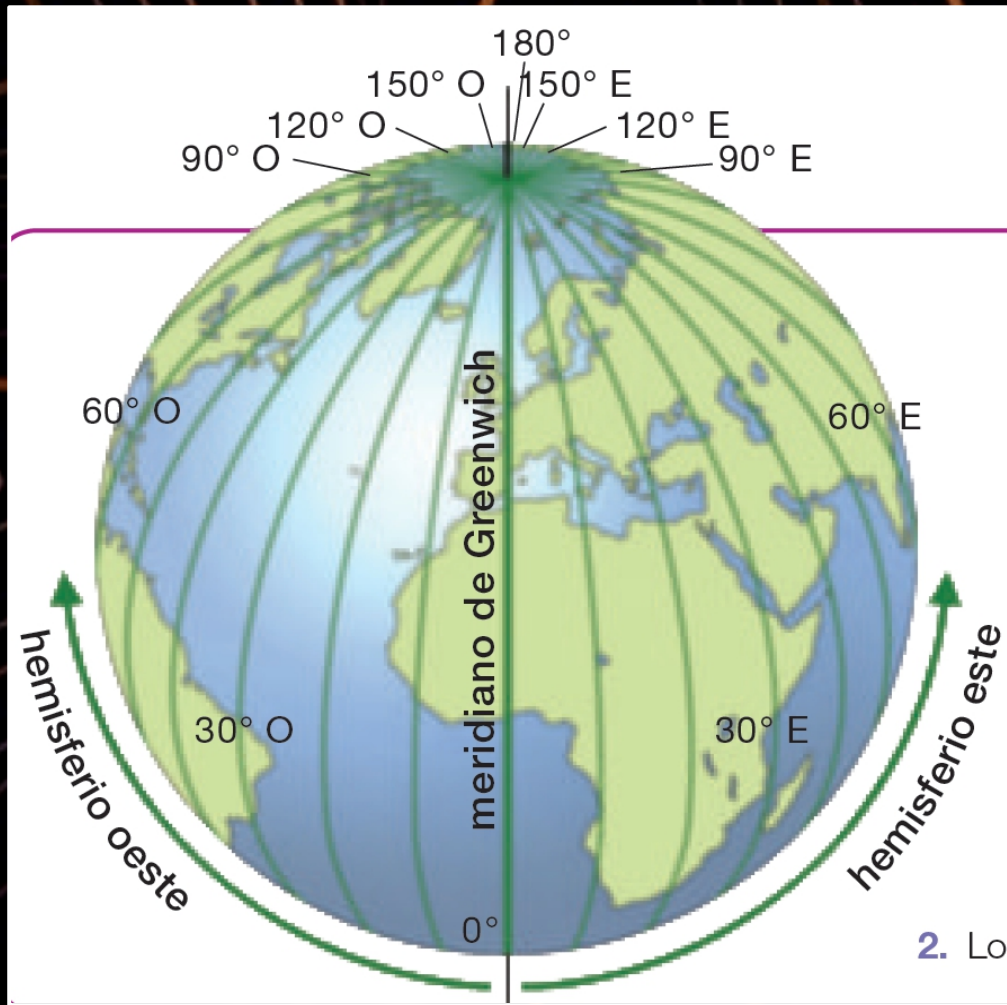

PARALELOS E MERIDIANOS

- Os **meridianos** son semicírculos imaxinarios que van de polo a polo da Terra.
- ★ O principal é o **meridiano de Greenwich** (0°), que divide o planeta nas latitudes leste e oeste.

PARALELOS E MERIDIANOS

COORDENADAS GEOGRÁFICAS

- A **latitude** é a distancia en graos entre un punto determinado e o Ecuador.
- Vai de 0° (no Ecuador) a 90° (nos polos), podendo ser **norte** ou **sur**.

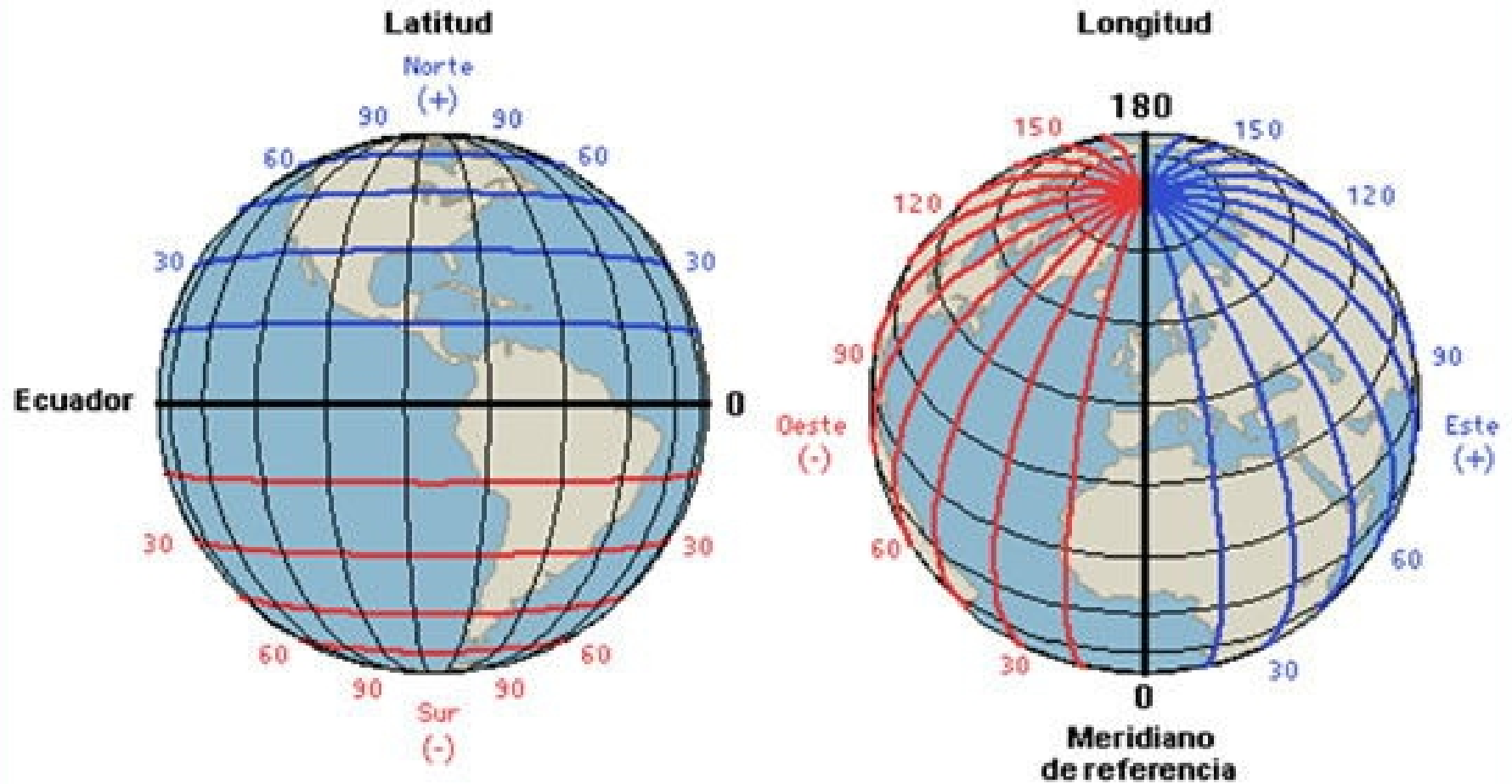

COORDENADAS GEOGRÁFICAS

- A **lonxitude** é a distancia en graos entre un punto determinado e o meridiano de Greenwich.
- Vai de 0° (no meridiano de Greenwich) a 180° , podendo ser **leste** ou **oeste**.

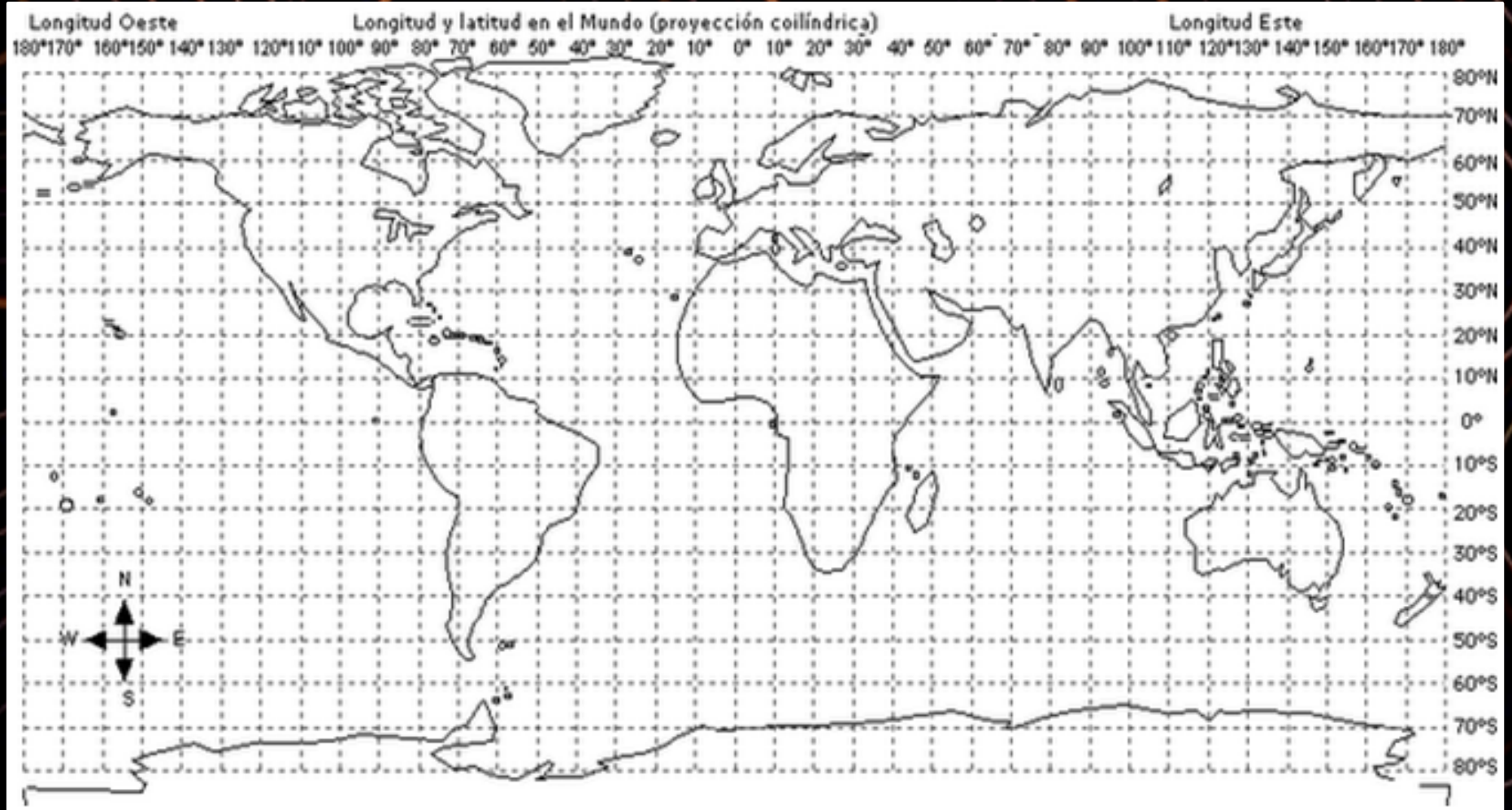

COORDENADAS GEOGRÁFICAS

COORDENADAS GEOGRÁFICAS

The image displays a world map with a grid of latitude and longitude lines. The title at the top is "COORDENADAS GEOGRÁFICAS". The map is labeled "Longitud y latitud en el Mundo (proyección cilíndrica)". The horizontal axis represents longitude, with labels "Longitud Oeste" (180° to 0°) and "Longitud Este" (0° to 180°). The vertical axis represents latitude, with labels from 80°N to 80°S. A compass rose is located in the bottom left corner, and a scale bar is in the bottom right corner.

OS MAPAS

OS MAPAS

- Un **mapa** é unha representación reducida e plana da superficie terrestre ou de parte dela.
- Nos mapas represéntase un **espazo tridimensional nun plano bidimensional**, o que provoca **deformacións**. Para minimizalas empréganse as **proxeccións cartográficas**.

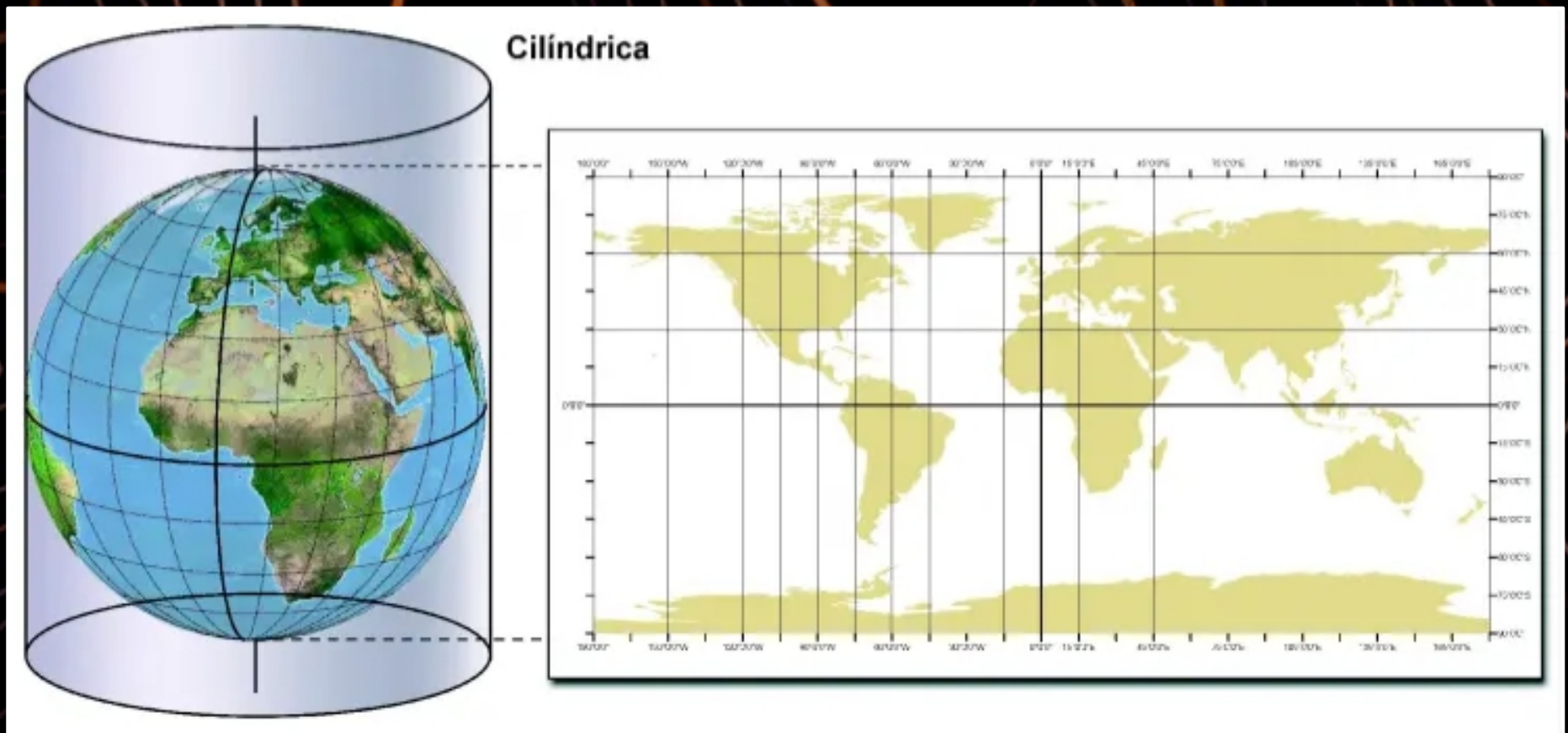

PROXECCIÓNS CARTOGRÁFICAS

- A **proxección cilíndrica** é útil, sobre todo, para as zonas próximas ao Ecuador.
- As formas e superficies vanse distorsionando conforme se afastan da zona ecuatorial.
- Exemplo: proxección de Mercator.

PROYECCIONES CARTOGRÁFICAS

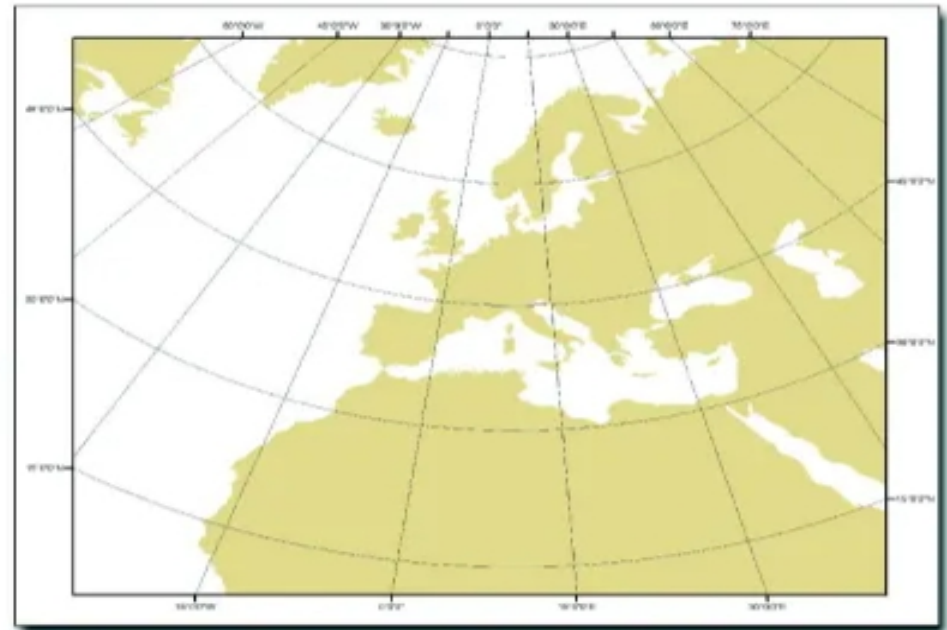
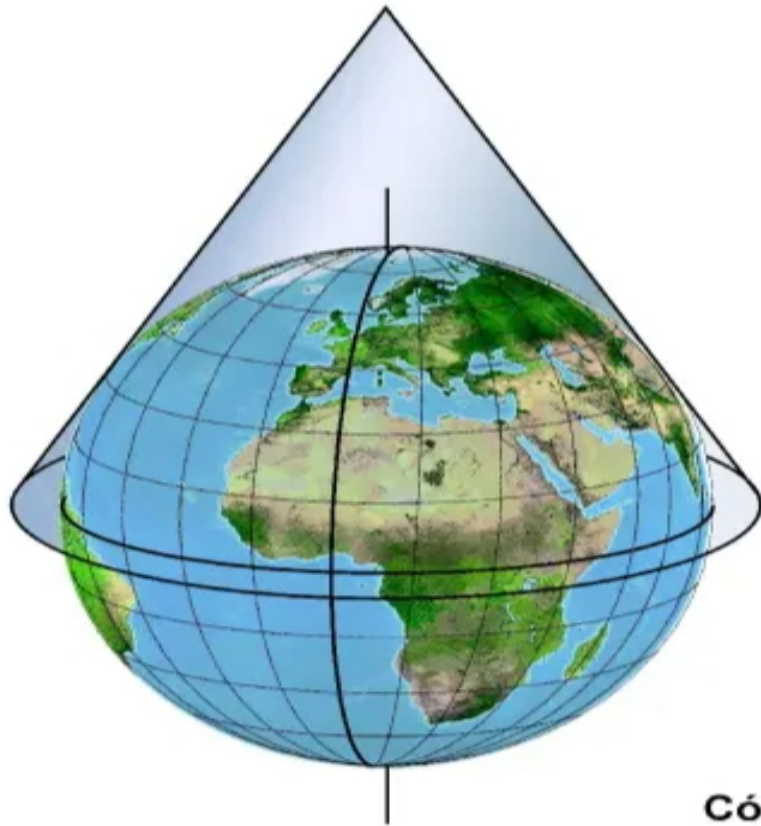

PROXECCIÓNS CARTOGRÁFICAS

- A **proxeción cónica** é moi axeitada para representar as latitudes medias.
- É a que permite representar mellor as zonas intermedias entre o Ecuador e os polos.

PROYECCIONES CARTOGRÁFICAS

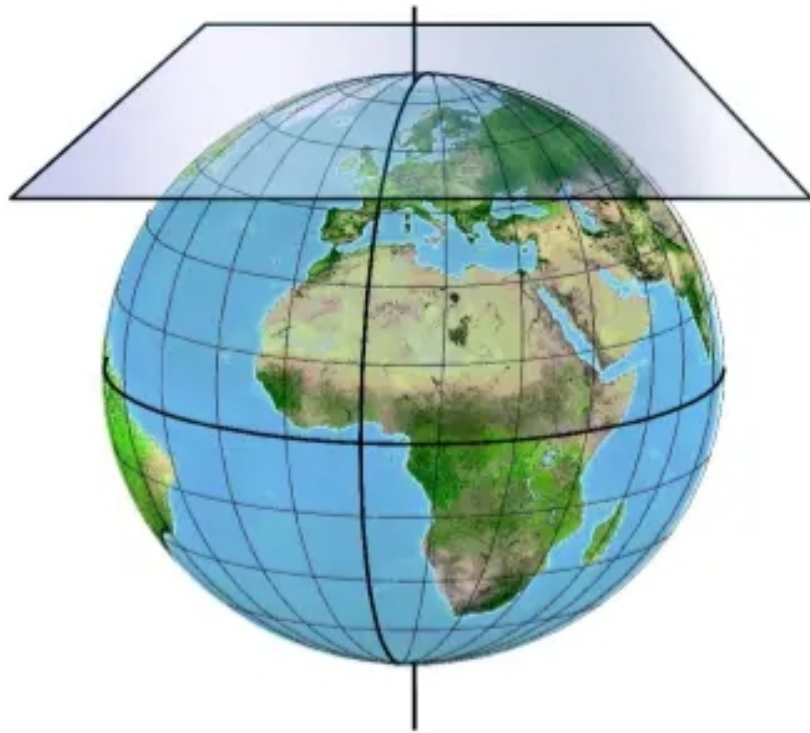
Cónica

PROXECCIÓNS CARTOGRÁFICAS

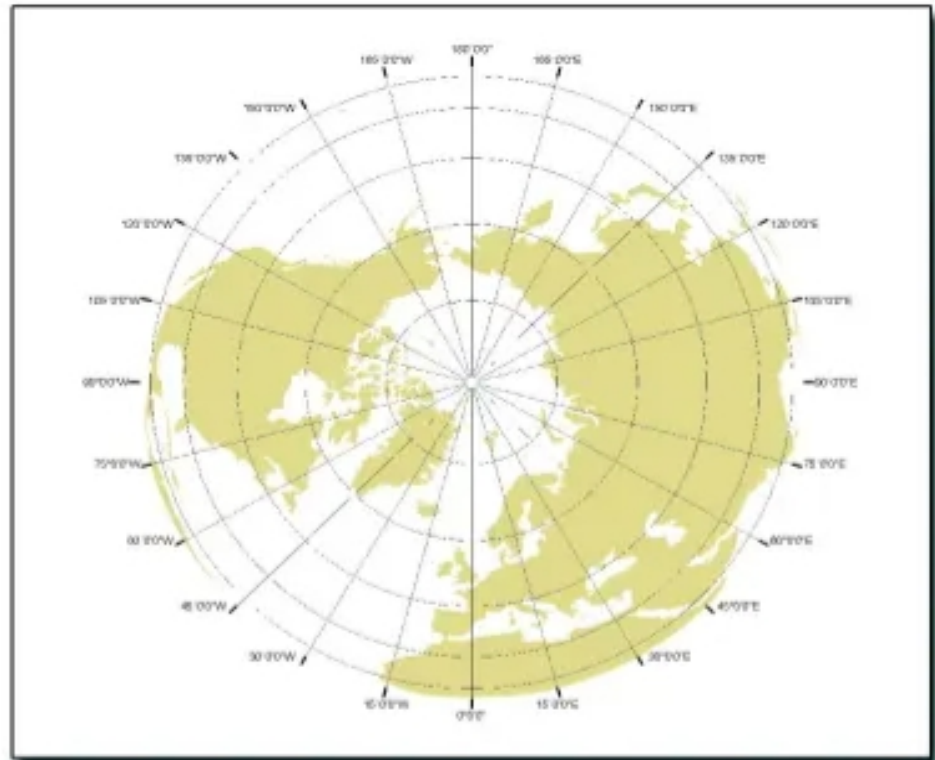
- A **proxección cenital ou acimutal** é moi útil para representar as zonas polares.
- Tamén é axeitada para representar calquer zona, pero desde un punto central determinado.

PROYECCIONES CARTOGRÁFICAS

Acimutal o plana

A ESCALA

- A **escala** dun mapa indica a relación entre a distancia real e a representada nun mapa.
- Segundo a forma de representarse, a escala pode ser de dous tipos: **escala numérica** e **escala gráfica**.

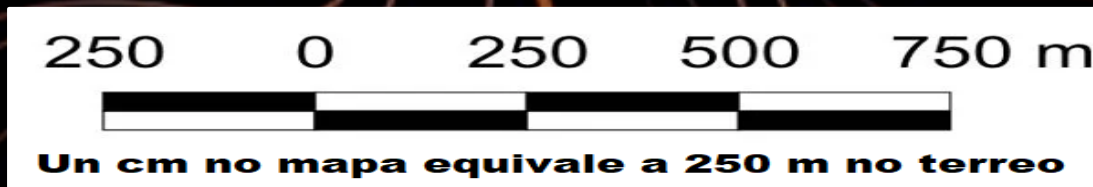
A ESCALA

- A **escala numérica** representa a relación entre unha distancia no mapa e a distancia correspondente na realidade, expresada como fracción.
- Por exemplo, a **escala 1:100.000** significa que 1 cm no mapa son 100.000 (1 km) na realidade.

A ESCALA

- A escala gráfica é a representación visual, en forma de liña dividida, da proporción entre as distancias no mapa e as distancias reais no planeta.
- Exemplo, con escala **1:25.000**:

A ESCALA

- Segundo o grao de detalle, distinguimos distintos tipos de mapa segundo a súa escala:
- **Mapas de pequena escala (>1:100.000):** dan pouca información, pero representan unha gran superficie (por exemplo, un mapamundi).

A ESCALA

- **Mapas de gran escala (<1:100.000):** dan moito detalle, pero representan unha pequena superficie (por exemplo, o mapa do concello de Redondela).
- **Planos (<1:5.000):** representan espazos moi pequenos con gran precisión (por exemplo, o mapa do centro urbano de Redondela).

A ESCALA

- Representa uma área pequena.
Muitos pormenores.

MAIOR ESCALA

1:25 000

1:100 000 000

1:600 000 000

- Representa uma área grande.
- Poucos pormenores. **MENOR ESCALA**

A ESCALA

A ESCALA

A ESCALA

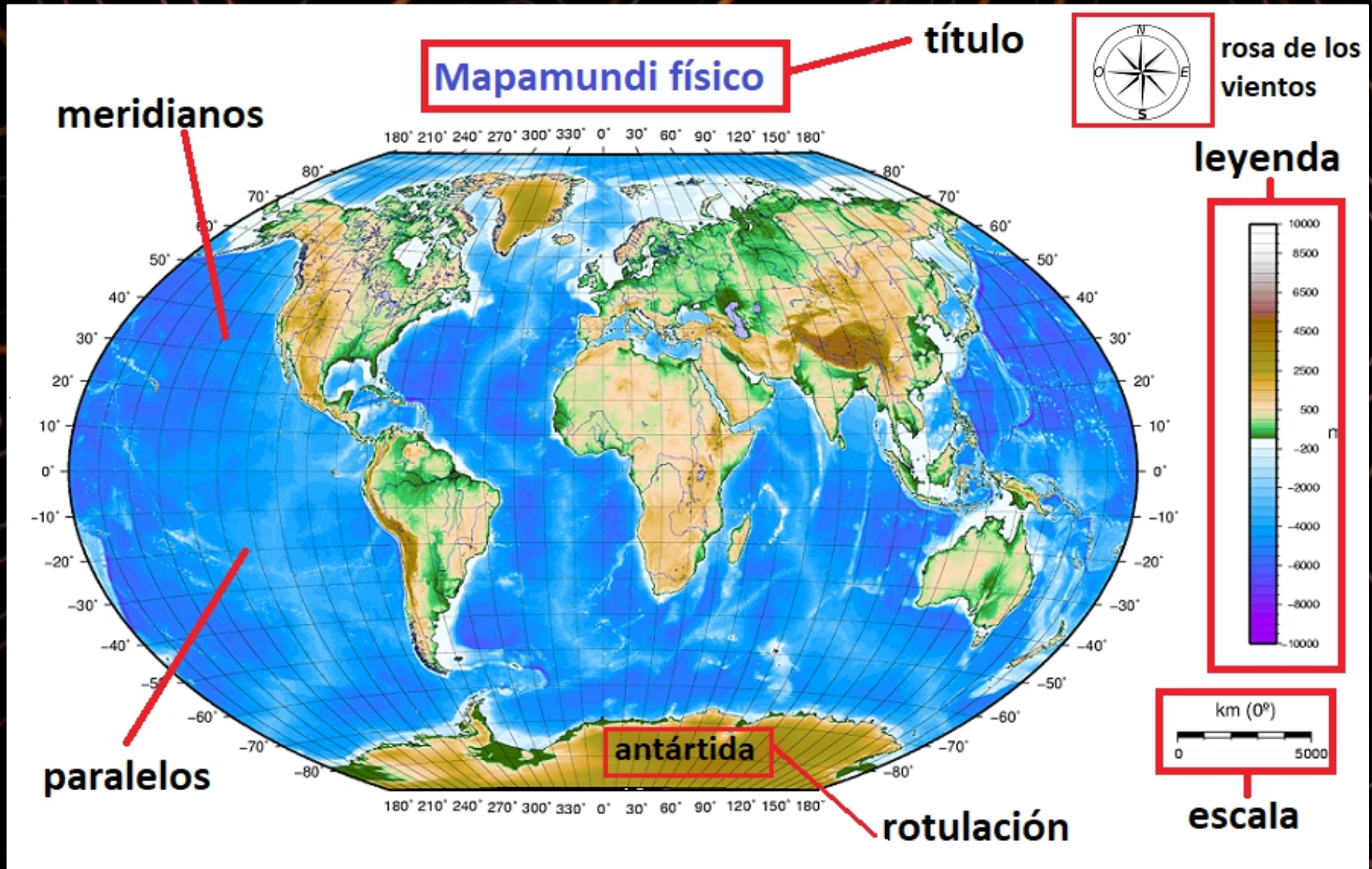

ELEMENTOS DUN MAPA

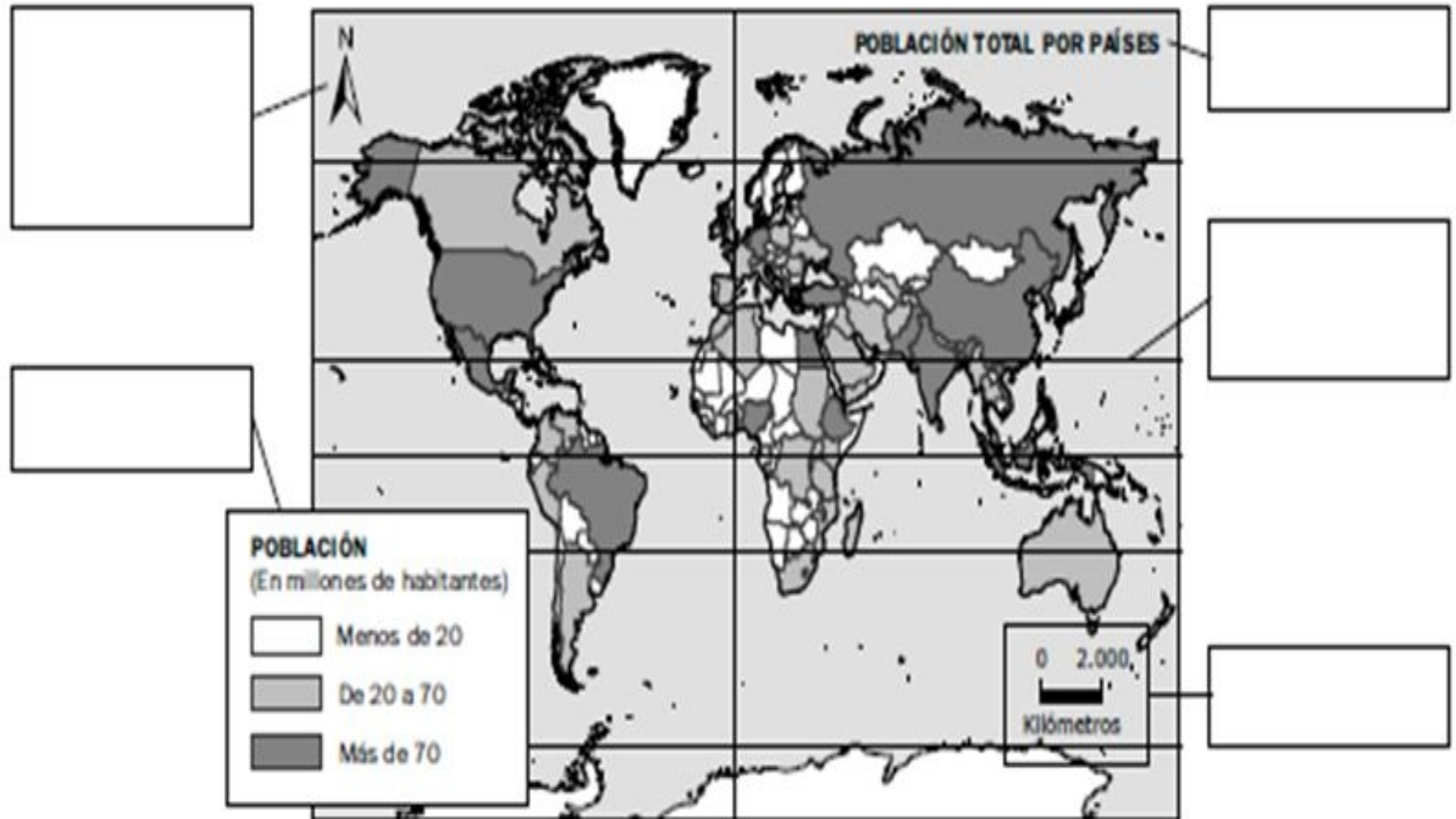
- **Título:** indica o que se representa.
- **Escala:** necesaria para interpretar as distancias.
- **Rede xeográfica:** permite a orientación mediante os meridianos e os paralelos.
- **Lenda:** explicación dos símbolos empregados no mapa.

ELEMENTOS DUN MAPA

ELEMENTOS DUN MAPA

TIPOS DE MAPA

- **Segundo a superficie representada**, poden ser:
 - ★ **Mapamundis ou planisferios:** representan toda a superficie.
 - ★ **Mapas de continentes, países, rexións...**: reflicten unha parte concreta da superficie terrestre.

TIPOS DE MAPA

■ Segundo o seu conteúdo, os mapas podem ser:

- ★ Mapas físicos.
- ★ Mapas políticos.
- ★ Mapas temáticos.

A ESCALA

- **Mapas de gran escala (<1:100.000):** dan moito detalle, pero representan unha pequena superficie (por exemplo, o mapa do concello de Redondela).
- **Planos (<1:5.000):** representan espazos moi pequenos con gran precisión (por exemplo, o mapa do centro urbano de Redondela).

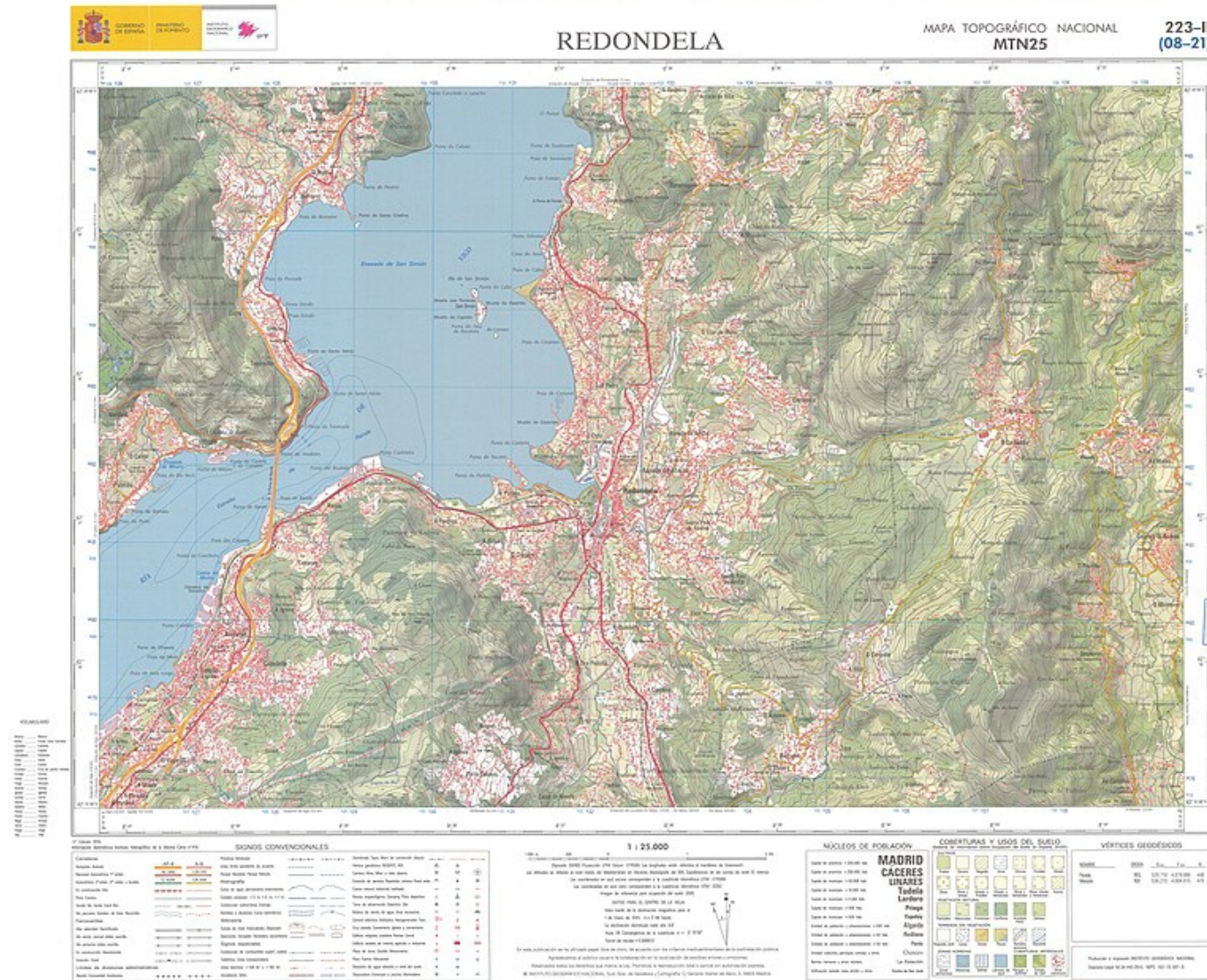

TIPOS DE MAPA

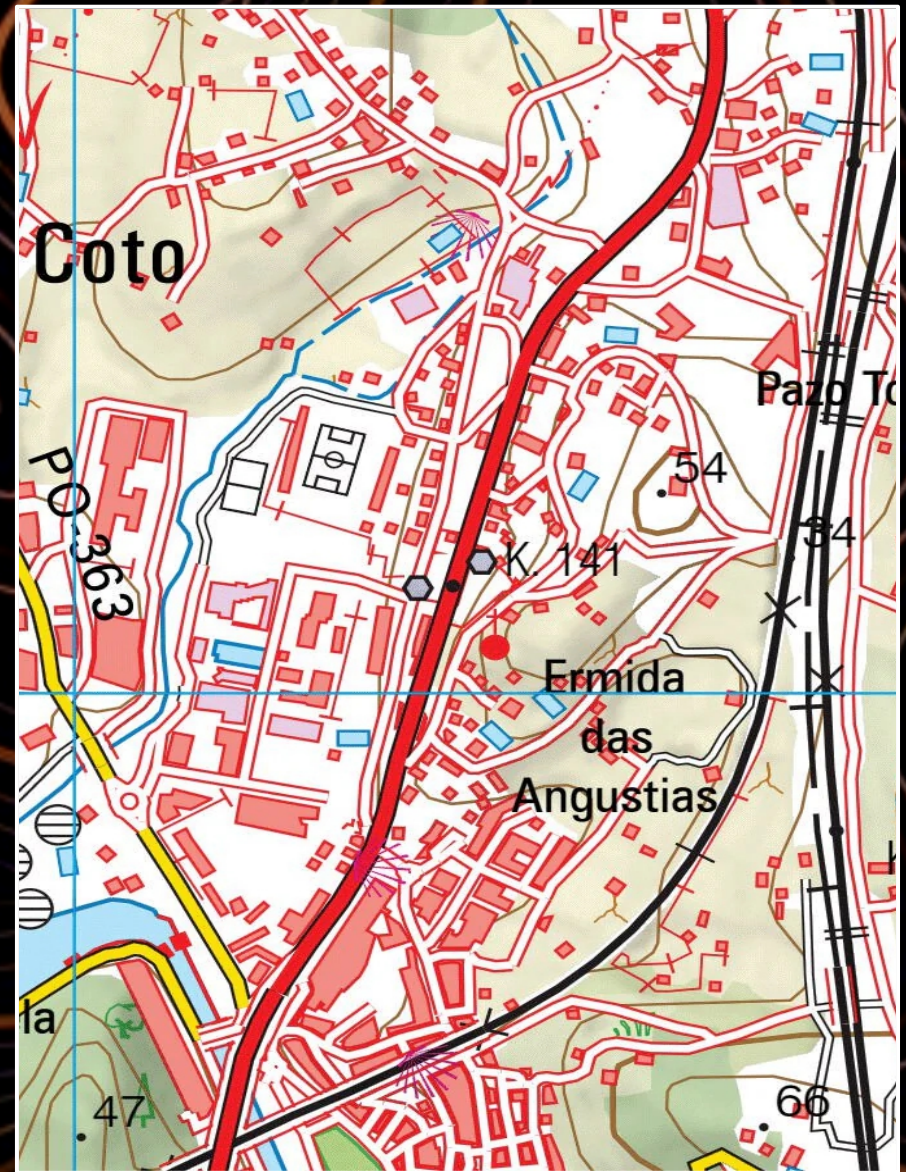
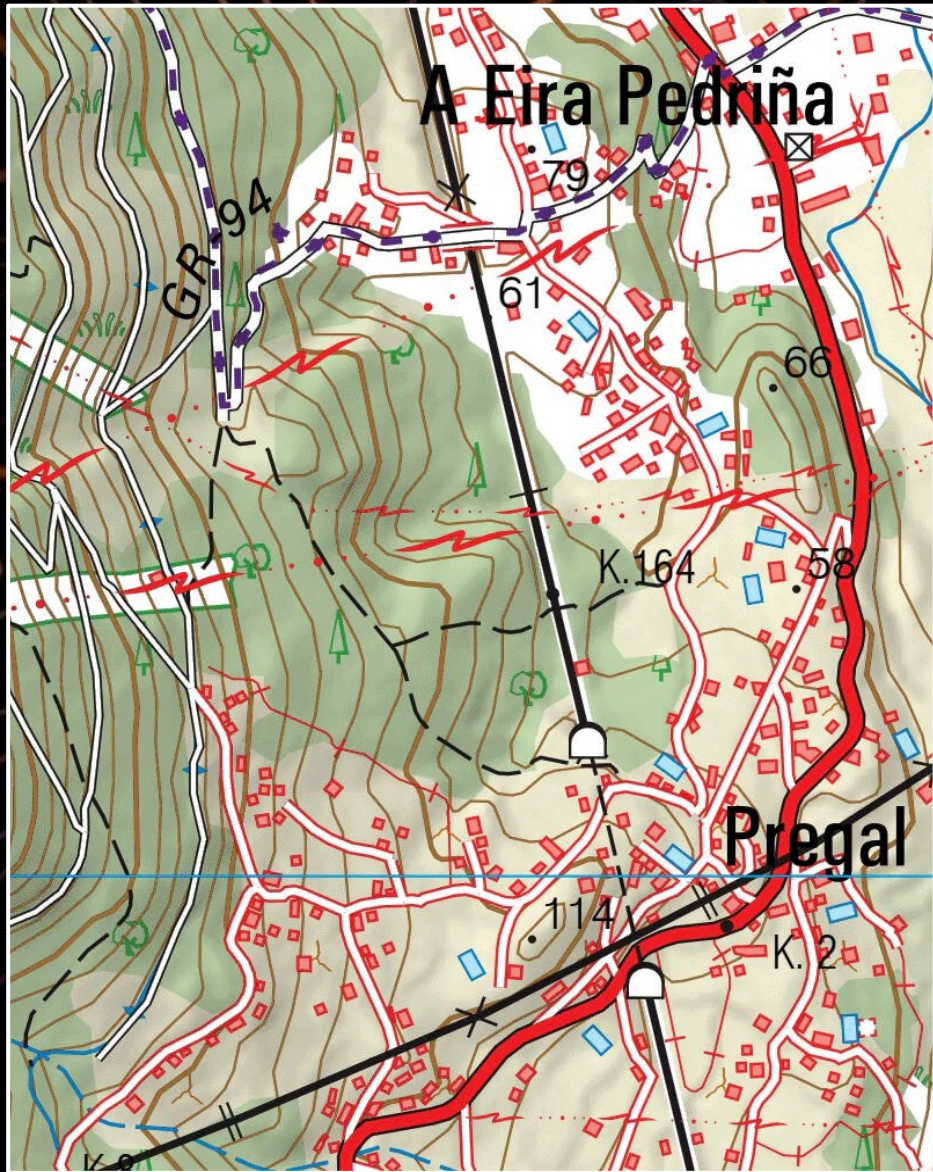
- Os mapas físicos representam relevo, hidrografia, costas...
- Dentro destes destaca o **mapa topográfico**, un mapa que representa territorios moi detallados a través de curvas de nivel, augas, usos do solo... Destaca o Mapa Topográfico Nacional, a escala 1:50.000.

TIPOS DE MAPA

TIPOS DE MAPA

TIPOS DE MAPA

- Os **mapas políticos** reflicten as divisións administrativas ou políticas (países, rexións...).
- Os **mapas temáticos** informan sobre aspectos concretos (demografía, economía...). Dentro deles hai diferentes tipos: de coropletas, de isoliñas, de fluxos, de símbolos, de barras...).

TIPOS DE MAPA

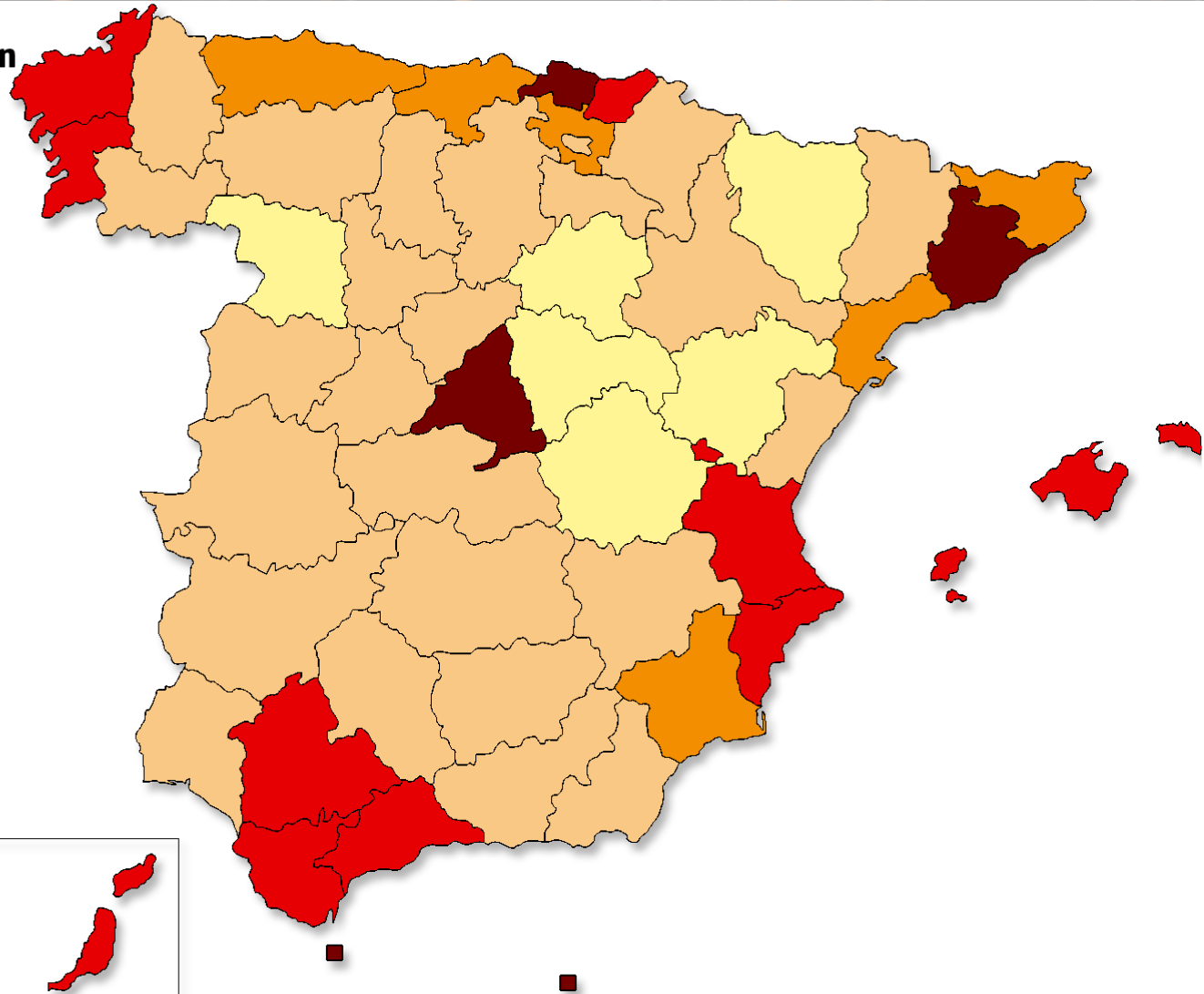
- ★ **Mapas de coropletas ou cromáticos:** usan cores para representar os datos (natalidade, crecemento económico...).
- ★ **Mapas de isoliñas:** empregan liñas que unen puntos de igual valor (por exemplo, os mapas do tempo, que teñen isóbaras).

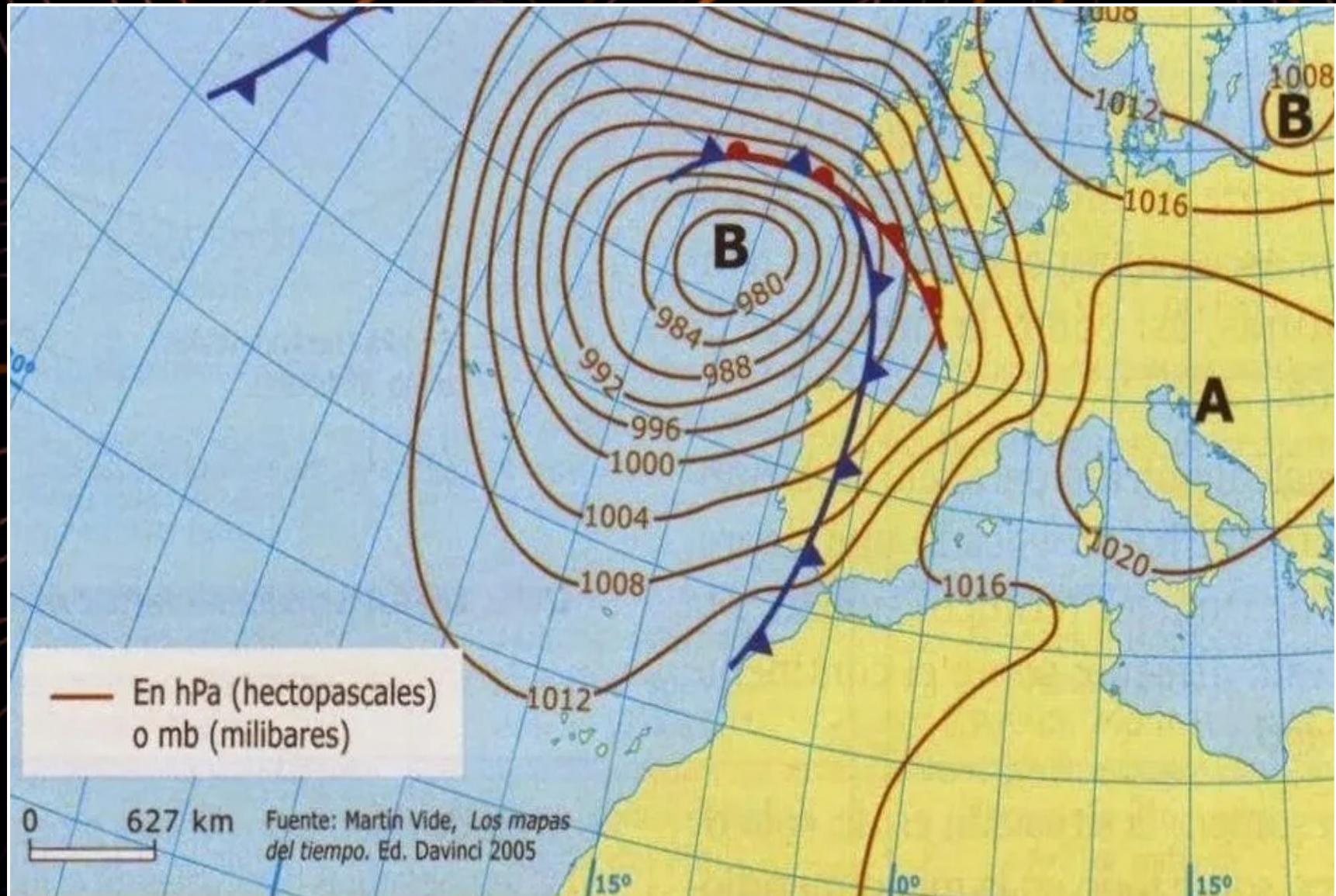
TIPOS DE MAPA

**Densidad de población
(hab/km² en 2001)**

- Menos de 20
- De 20 a 80
- De 80 a 120
- De 120 a 500
- Más de 500

TIPOS DE MAPA

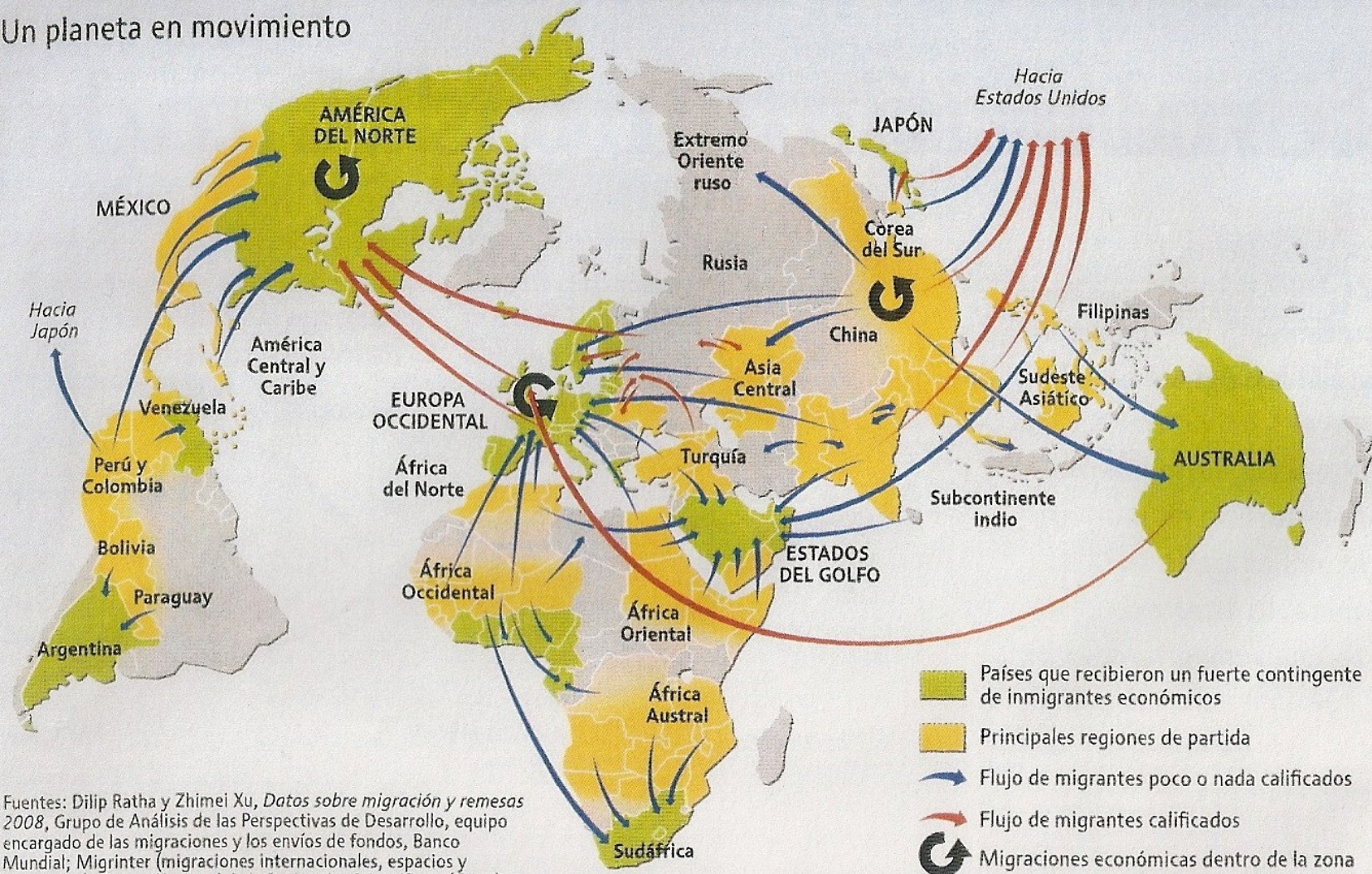
TIPOS DE MAPA

- ★ **Mapas de fluxos:** usan flechas para indicar o ponto de partida, de chegada e a intensidade dun movemento.
- ★ **Mapas de símbolos ou figuras:** empréganos para representar os diferentes datos.
- ★ **Mapas de barras:** indican os datos numéricos con barras horizontais ou verticais.

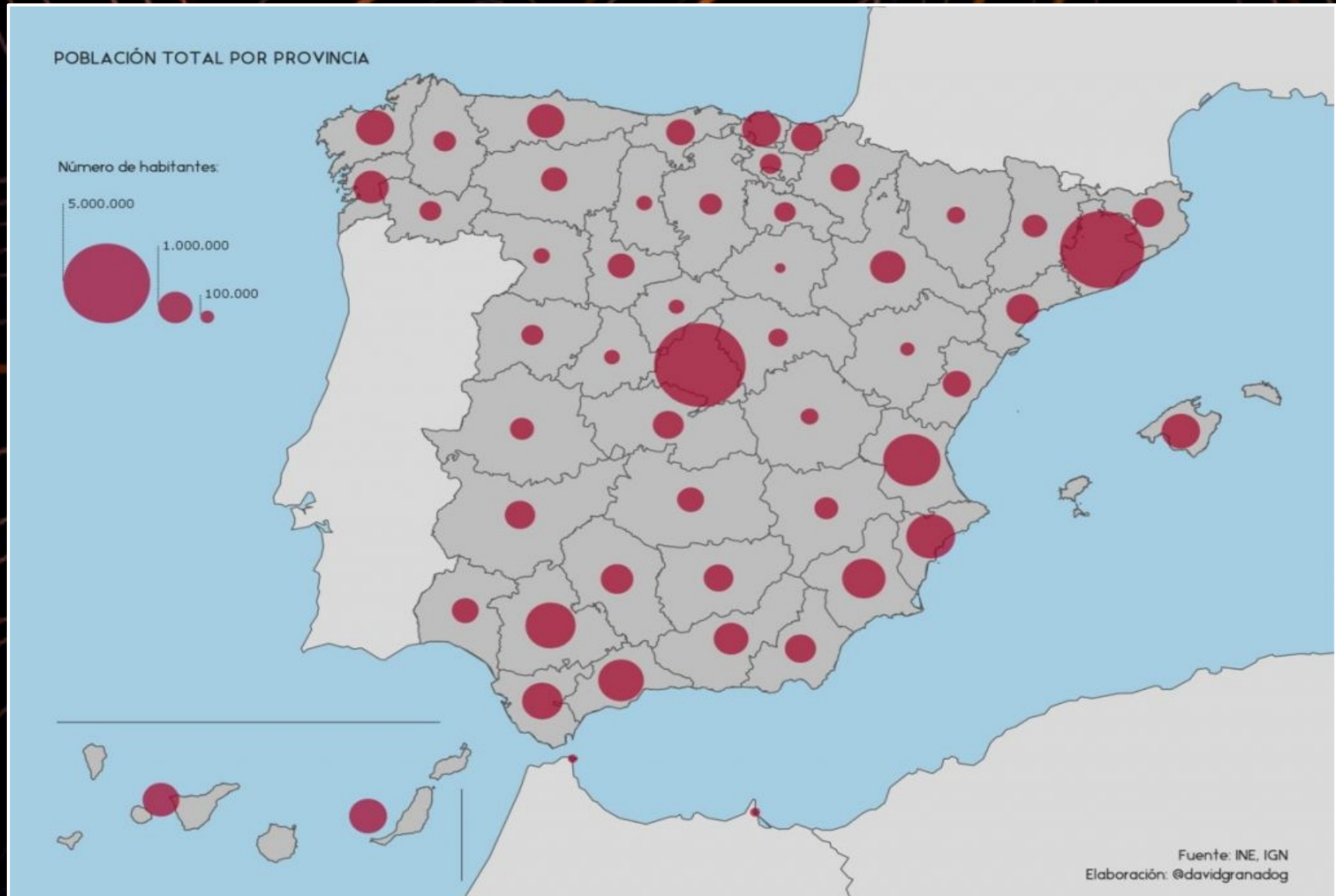
TIPOS DE MAPA

Un planeta en movimiento

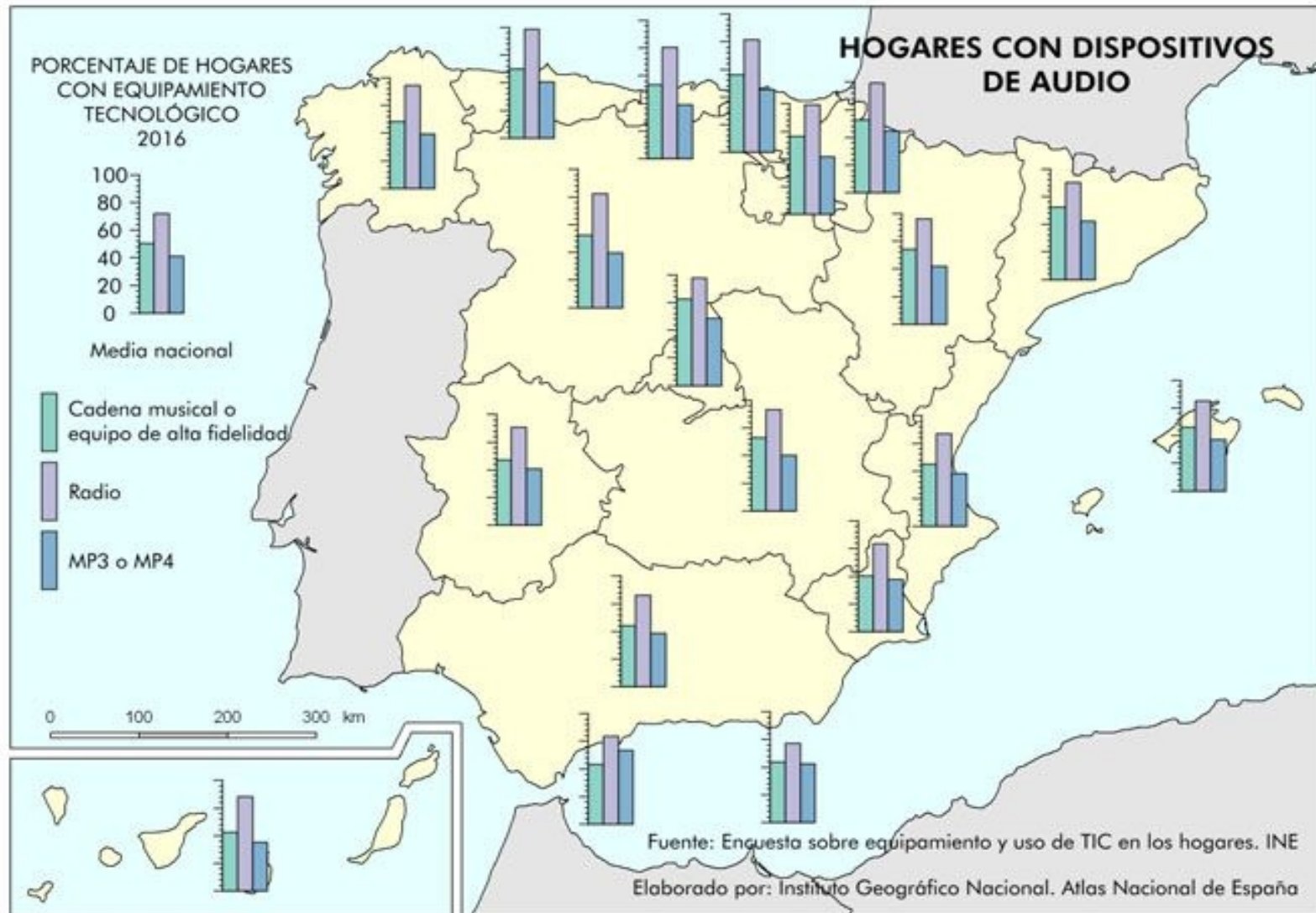

Fuentes: Dilip Ratha y Zhimei Xu, *Datos sobre migración y remesas 2008*, Grupo de Análisis de las Perspectivas de Desarrollo, equipo encargado de las migraciones y los envíos de fondos, Banco Mundial; Migrinter (migraciones internacionales, espacios y sociedades), Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) y Universidad de Poitiers (Francia).

TIPOS DE MAPA

TIPOS DE MAPA

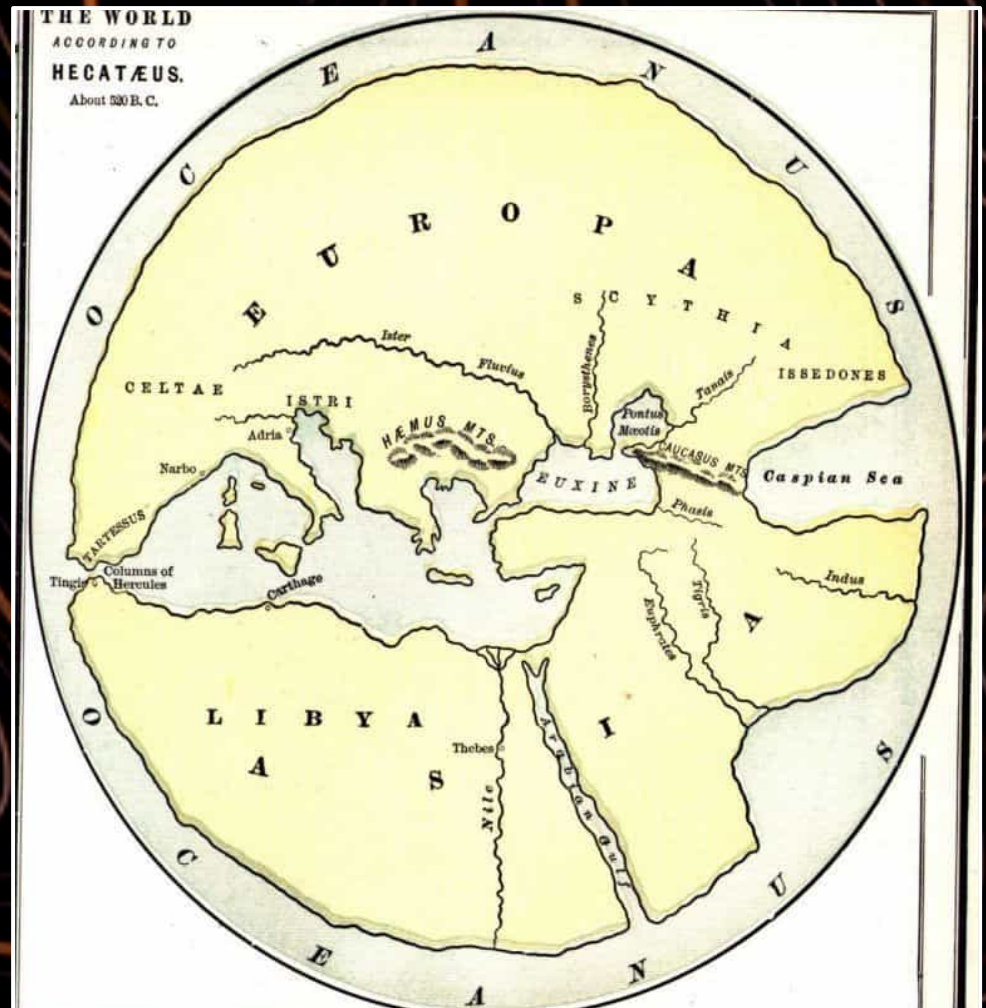

EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS MAPAS

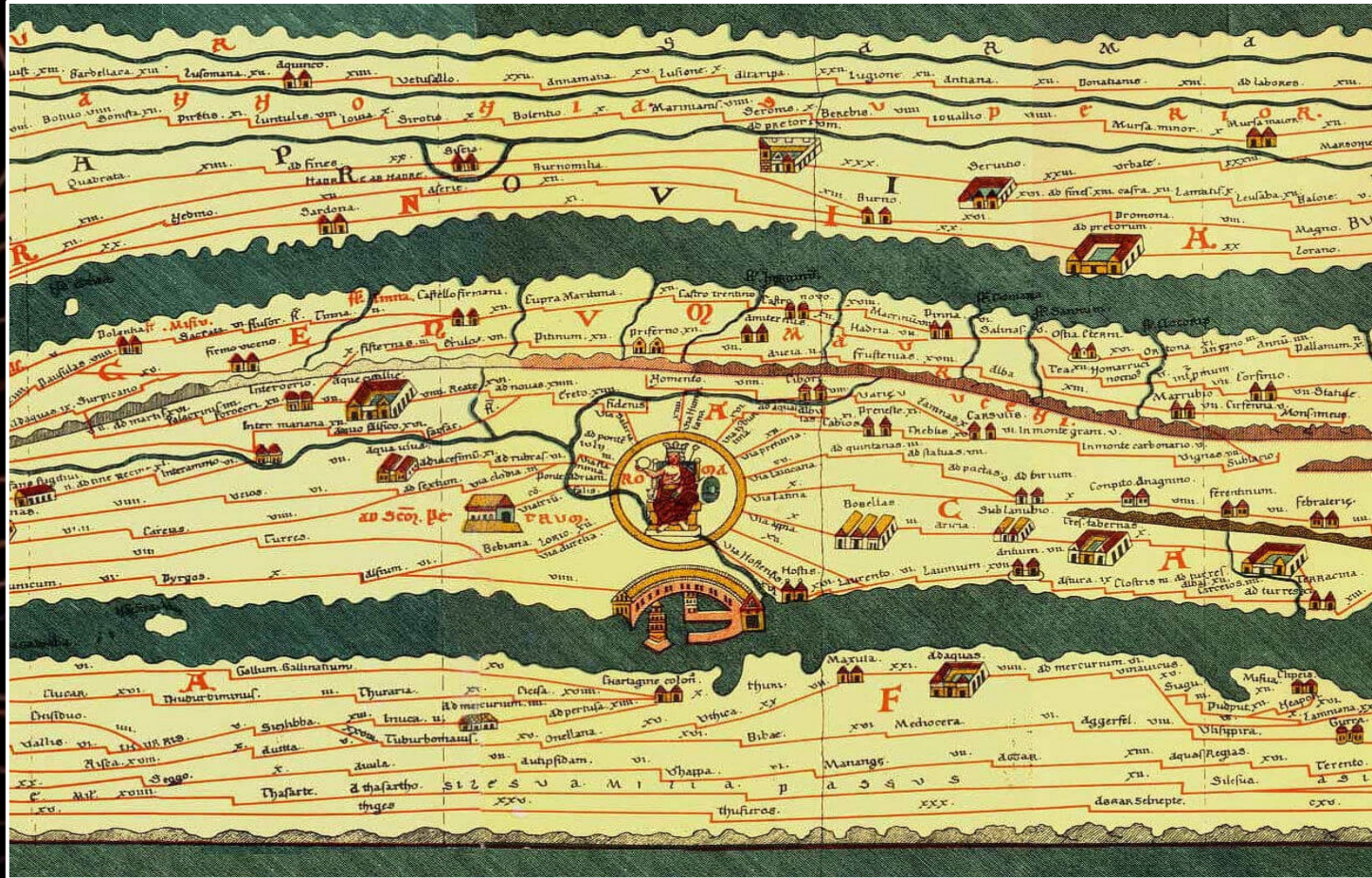
- Ao longo da historia, a forma de representar a superficie terrestre foi cambiando, polo que o aspecto dos mapas é moi distinto.
- As principais razóns foron os descubrimentos xeográficos e as melloras nos métodos cartográficos. Algúns exemplos desta evolución serían estes:

EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS MAPAS

EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS MAPAS

EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS MAPAS

EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS MAPAS

TYPVS ORBIS TERRARVM

SEPTENTRIO.

AMERICA SIVE INDIA NOVA. de 1492. a Christophoro Colombo natus regio Catholice prout dicitur

AMERICA SIVE INDIA VETERIS

AFRICA

EUROPA

ASIA

TERRA AVSTRALIS NONDVM COGNITA.

QVID EI POTEST VIDERI MAGNVM IN REBVS HVMANIS. CVI AETERNITAS OMNIS, TOTIVSQUE MVNDI NOTA SIT MAGNITVDO. CICERO:

EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS MAPAS

***FOTOGRAFÍAS AÉREAS
E IMAXES SATÉLITE***

FOTOGRAFÍAS AÉREAS E IMAXES SATÉLITE

- As **fotografías aéreas**, tomadas desde avións ou drones, son moi útiles para estudos locais.
- As **imaxes satélite** están tomadas desde o espazo por satélites artificiais. Permiten observar mellor fenómenos globais (deforestación...).

FOTOGRAFÍAS AÉREAS E IMAXES SATÉLITE

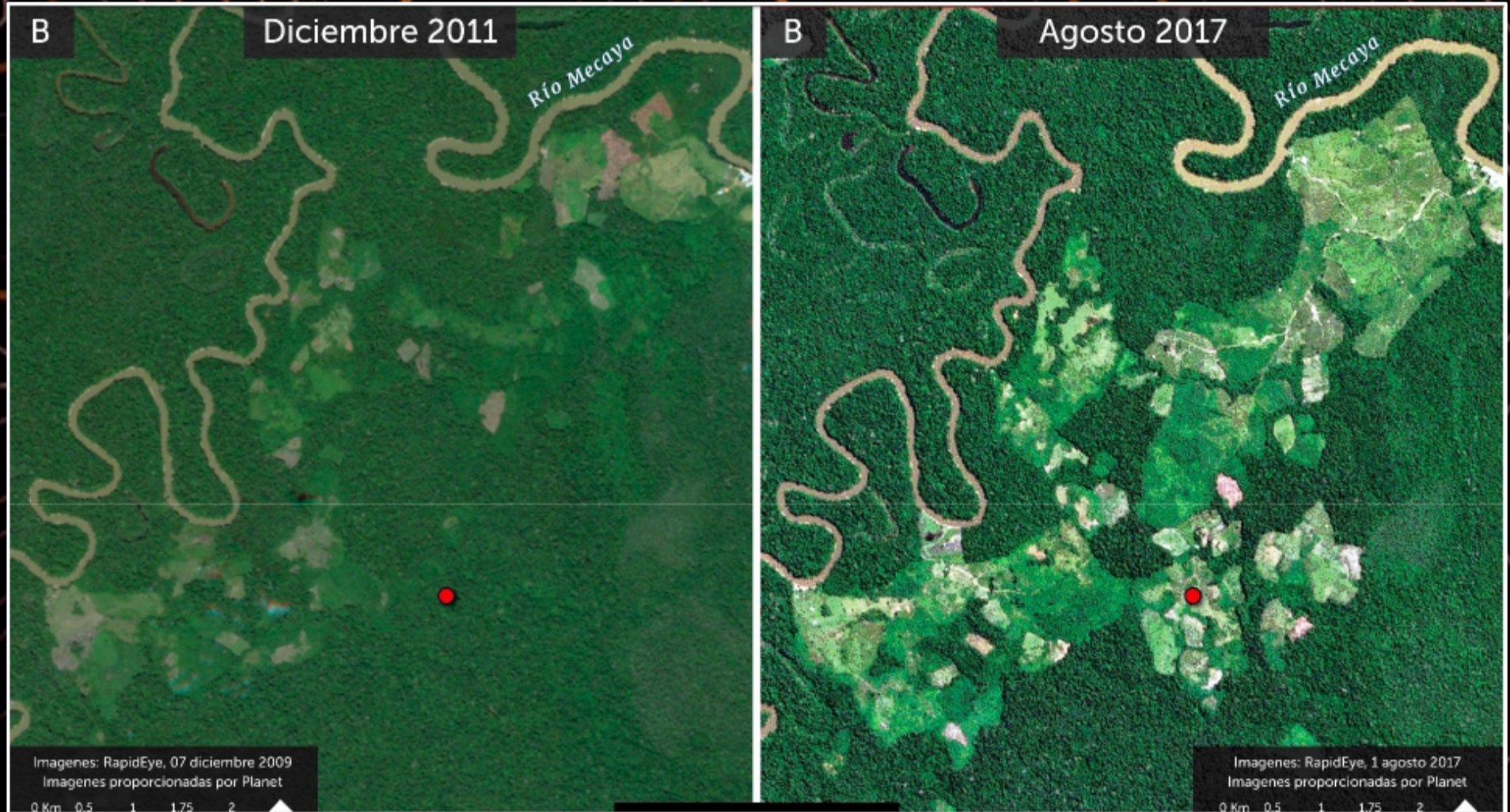
FOTOGRAFÍAS AÉREAS E IMAXES SATÉLITE

FOTOGRAFÍAS AÉREAS E IMAXES SATÉLITE

FOTOGRAFÍAS AÉREAS E IMAXES SATÉLITE

ÁNIMO CO ESTUDO!

